

SLOVENSKÁ DOPRAVNÁ SPOLOČNOSŤ
PRI SLOVENSKEJ AKADEMII VIED
ŽILINA

PRÁCE A ŠTÚDIE

PROFESIJNÉ VZDELÁVANIE PRE POTREBY LOGISTIKY

/Úvodná prednáška, informácie, názory/

Seminár Trenčín 6.3.2007

Spolupráca ZZDPT SR Bratislava

SOUŽ Trenčín

prof. Ing. Dezider Szabò, PhD.
čestný predseda SDS pri SAV

Hlavným cieľom seminára je :

Iniciovať diskusiu o možnostiach v logistike.

Pre realizáciu v

- Strednom odbornom učilišti
- Strednej odbornej škole

Zástupci:

- teórie a praxe,
- socialných partnerov
v pôsobnosti MDPT SR

Prečo? Ide o pokus aplikácie rozhodnutia Európskeho parlamentu a
Európskej rady
č. 1720/2006/ES -

- AKČNÝ PROGRAM v oblasti CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

Iniciuje: ZVŹZ ZAMESTNÁVATEĽOV DOPRAVY, POŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SR

Spolupracuje: Slovenská dopravná spoločnosť pri SAV v Žiline.
Ktorá sa odborne zaoberá stratégiou dopravy a
dopravnou politikou. Dopravou, vedou o doprave
a dopravným inžinierstvom.

Téma seminára nevyčepáva celú problematiku potrieb dopravy.
Prezentuje len úskok vzorku.

Určité pokusy boli vykonané na Združenej strednej škole v Žiline.

K diskusii bol predložený pracovný materiál. Očakávame
konštruktívne návrhy.

Úvodom chcem vás pripomenúť určité pojmy ktoré
kolegujú predloženým textom.

Čo je LOGISTIKA ?

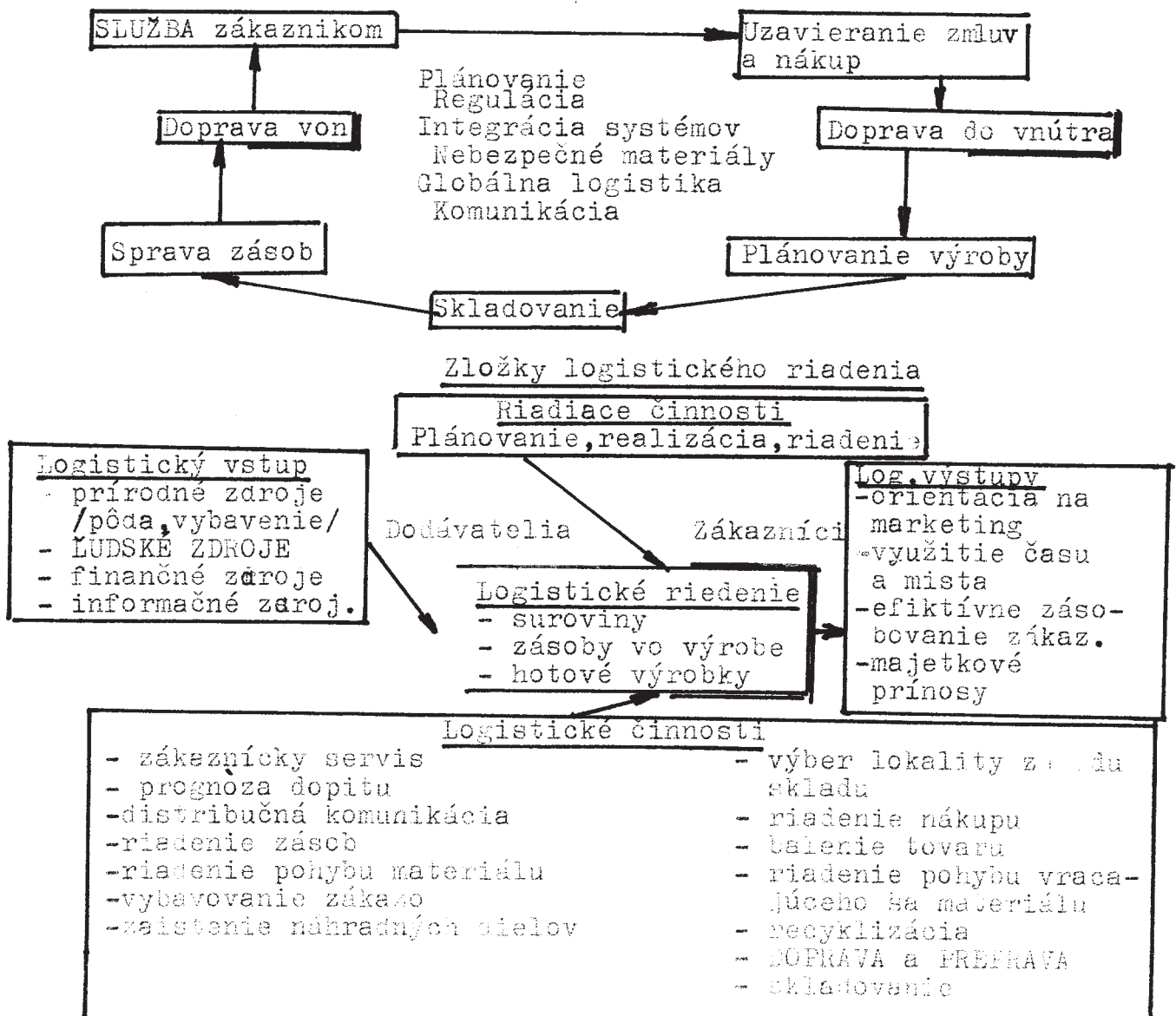
PROJEKTOVANIE, REALIZÁCIA A SPRÁVA

všetkých systémov toku
materiálov tak, aby boli
splnené ciele služby
zákazníkom pri najmenších
celkových systémových
nákladoch

LOGISTIKU pokladáme za TEORETICKÝ hlavne za
PRAKTICKÝ prístup k
RIADENIU PODNIKU

LOGISTICKÉ RIADENIE - proces: -plánovania,
-realizácie
-efektívne riadenie výkonného toku
a skladovania tovaru, SLUŽIEB
a súvisiacich INFORMACIÍ
z miesta vzniku do miesta
spotreby
CIEĽ - uspokojiť požiadavky
zákazníka.

LOGISTICKÝ CYKLUS

Logistický prístup je spojený s trhovým hospodárstvom
kde hlavným poslaním logistiky je posiliť výrobcu
určitého tovaru na trhu.

Logistika je základná metóda managementu
nevytvára

vlastné metódy - využíva POZNATKY s iných vied
npr. PRODUKTIKA, TELEMATIKA, INFORMATIKA, ERGONOMIA
SYNERGETIKA a pod.

Pre rozhodovací proces používa metódy
operačnej analýzy, matematické programovanie,
lineárne, dynamické stochastické programovanie
a pod.

Dopravná logistika doprava vo sfére výroby, obehu
a spotreby

Tu sú nutné pojmy:

doprava, dopravná politika, dopravná sústava, mobilita
udržateľná mobilita

Náplň logistiky obehových procesov

Doprava, manipulácia s materiálom, zásoby-riadenie zásob,
balenie, skladovanie, informačné systémy,
procesy,
managementy: vedecký, operačný, procesný

V tejto spojitosti je významný procesný management
jeho implementácie v podmienkach dopravy a prepravy
/Implementácia procesného managementu a reengineeringu/
Profesie, profesionalita a kvalifikácia pracovníkov
v doprave

Zveladovanie ĽUDSKÝCH ZDROJOV

- Logistika predstavuje významnú zložku HNP
 - predstavuje jednu z hlavných výdajových po-
 - ložiek podniku
 - podporuje pohyb a plynulý tok mnohých
 - ekonomických transakcií
- Logistika je zdrojom pridanej hodnoty-využitie
miesta a času.
Vlastníctvo je hodnota pridaná k určitému
výrobku alebo službe, že zákazník
je schopný získať určité vlastníctvo

———— Logistika podporuje marketing

Hlavné logistické činnosti

- zákaznícky servis
- prognózovanie/plánovanie dopytu
- riadenie stav zásob
- logistická komunikácia
- manipulácia s materiálom
- vybavovanie objednávok
- balenie
- podpora servisu a náhradné diely
- určenie miesta výroby
- zaobstarávanie/nákup
- manipulácia s vrátením materiálom
- spätná logistika
- doprava a preprava
- skladovanie

URČENIE
profesií

„. POZNATKOVÁ, ZNALOSTNÁ, VEDOMOSTNÁ SPOLOČNOSŤ
/Nazývaná tiež POSTINDUSTRIÁLNA
POSTMODERNÁ/

Výzvy k TRVALO UDRATEĽNÉHO VÝVOJA TUV /rozvoja TUR/
sú ciele a programy vedeckého, ekonomického, ekologického a spoločensko-sociálneho vývoja

TUV je spätý s hospodárskou a občianskou účasťou na významných vedeckých a technických riešeniach s rovnosťou a slobodným tokom informácií a životným priestorom-je to i demokratický proces.

Civilizačné vlny prebiehajúce na Slovensku:

Agrárna vlna-prebiehajúca do polovice 20.storočia,

Industriálna - po roku 50,20.storočia.

Informačná spoločnosť- Slovensko do nej vstupuje
80.rokoch minulého storočia.

/Teória Tofflera-následné civilizačné vlny/.

Nás zaujíma INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ v ktorej žijeme a pracujeme.Túto spoločnosť nazývame aj POSTINDUSTRIÁLNOU SPOLOČNOSŤOU.

Rozlišujeme informačnú a vedomostnú spoločnosť.

INFORMAČNÁ spoločnosť sa rozvíja smerom do VEDOMOSTNEJ spoločnosti.Je to spoločnosť nového typu. Vo vedomostnej spoločnosti INFORMAČNÉ technológie nahradzujú PRÁCU

POZNANIE /znalosti/ nahradzujú kapitál

Vlastníctvo poznatkov, vzdelanosti je MOC.

Civilizačné vlny/niekedy dlhé vlny/ sú podmienené evolúciou. EVOLÚCIA je obsahom času a vyjadrením všeobecného princípu pohybu v priestore a čase.

Tri podmienky udržateľného vývoja - dimenzie:

1, Ekonomická dimenzia

2, Ekologická/environmentálna dimenzia

3.Spoločensko-sociálna

Základom TUV je VEDA, VÝSKUM a VZDELÁVANIE

TUV považujeme za zmysluplný vtedy a len vtedy ak jeho ďalší vývoj bude pre ďalšie generácie garantovať optimálny hospodársky rast, zdravé životné prostredie a sociálnu spravodlivú spoločnosť.

VEDA

Pojem veda v rôznych sémantických prejavoch je spojená /dost často/ s učením sa, informáciou a pod.

Môže byť definovaná z hľadiska metód a postupov poznania s príslušným aparátom-ako SYSTÉM POZNATKOV.

Veda má charakter cieľavedomej produktívnej a tvorivej aktivity. /Produkuje a tvorí/. Zameriava sa na poznanie zákonov prírody, spoločnosti a myslenia. Vysvetľuje prírodné a spoločenské javy. Objasňuje entity a zákonitosti evolúcie konkrétnych javov, ich postupný vývoj.

PRÍMARNA VEDA - zodpovedá prírodným vedám. Objavuje a vysvetľuje prírodné zákony na základe PRÍMARNEHO VÝSKUMU /nazývameho aj ZÁKLADNÝ VÝSKUM./

SEKUNDÁRNA VEDA, tieto zákony prijíma a pomocou nich vytvára /aplikuje/ niečo nové, čo príroda evolúciou nevie vytvoriť, registruje aplikovaný výskum.

Výskum: obsahuje- zvedavosť,
- obrazotvornosť,
- profesionalitu a skúsenosti
Súvisí s tvorivou prácou.

Zjednodušene:

TVORIVÁ PRÁCA - produkuje niečo nové a užitočné, podmienená znalosťami a vzdelaním.

Problematika aplikovaného výskumu môže byť realizovaná aj na stredných školách, najmä ak ide o techniku, technológiu a stredný manažement.

V trhovej ekonomike výsledky výskumu sú aplikované aj v súkromnom sektore, preto je nutné uvažovať o možnosti financovania aplikovaného výskumu zo zdrojov súkromného sektora. Ak chceme dosahovať dobré hospodárske výsledky musíme preložiť starostlivosť o ľudské zdroje aj na zamestnávateľov.

Čiastkový záver.

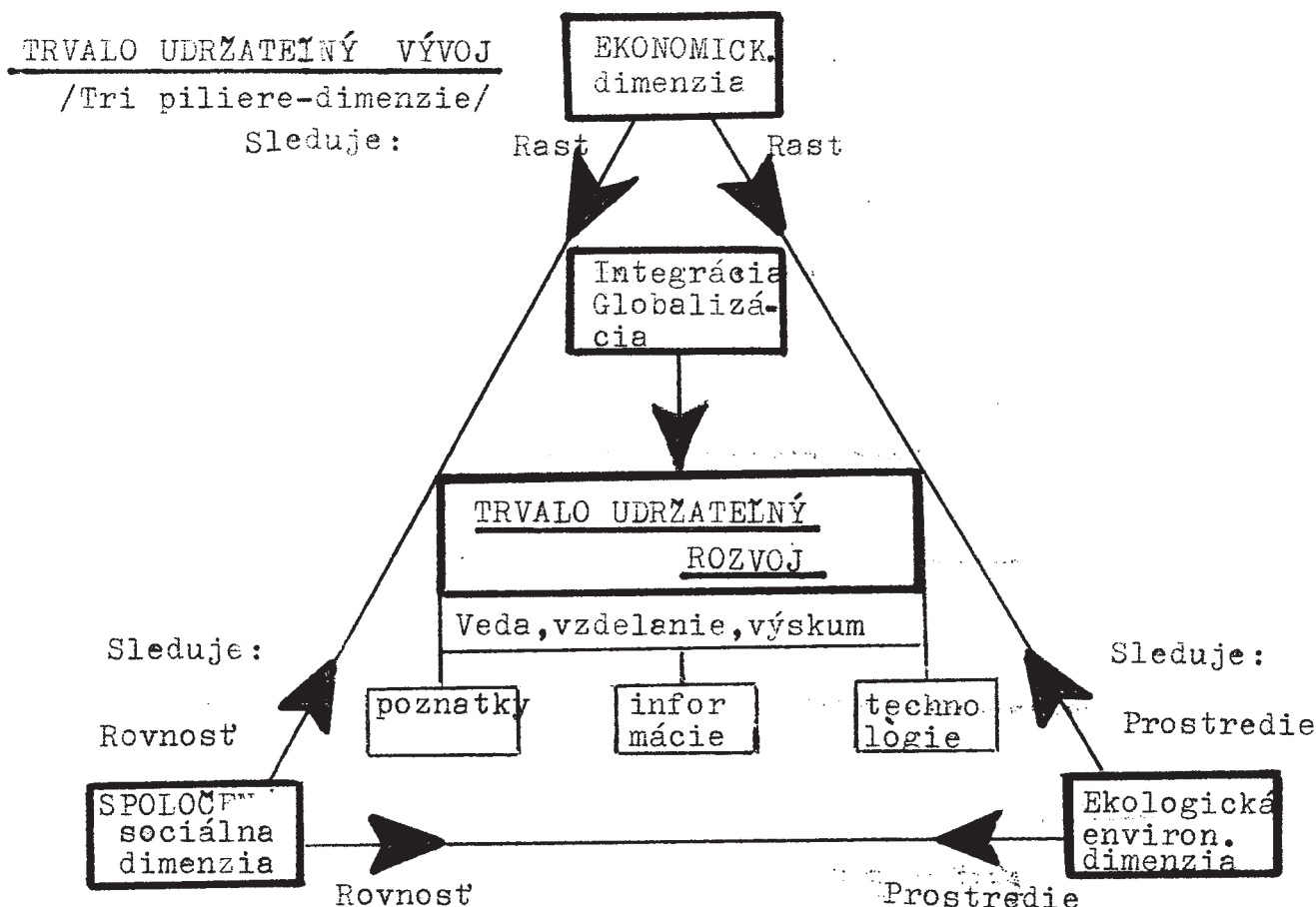
Veda je základnou produkčnou silou spoločnosti, ktorá zohráva hlavnú úlohu pri premenách v civilizačných procesoch.

Predstavuje nové spôsoby koexistencie medzi človekom a prírodou/medzi ľuďmi/.

Pokrok poskytuje veda, je základom kvality života ľudí. Moderná veda sa chápe ako nepopierateľný zdroj PROGRESU. PROGRES je materiálny, duchovný a politický.

Vedecké inštitúcie poskytujú vedomosti z ktorých má užitek spoločnosť vo forme zvyšovania ekonomickej rastu, verejného zdravia, národnej prestíže a bezpečnosti.

Hodnotným zdrojom pokroku rastu, rovnosti a prosperity budú VEDOMOSTI s ľuďmi, ktorí ich budú schopní využívať,

Integrácia a globalizácia ovplyvňujú hospodársku politiku štátu-SR a EU. Globalizácia je svetový trend. Nemôžeme ju ignorovať a prehliadať - už realne jestvuje. Pôsobí na všetky dimenzie TUV.

GLOBALIZÁCIA ako pojem vznikol koncom 20. storočia súvislosti so vznikom Rímskeho klubu. Vedci sa začali viac zaoberať osudom zeme. Komponenty globalizácie:

- integrácia sveta/obchod/
 - razantný nápor na hospodárstvo, /schopnosť plniť hospodárske ukazovatele- HDP, HNP/
 - hospodárska polarizácia/hospodárske rozdiely, úsilie o rovnosť
 - hospodárska, kultúrna homogenizácia/problematika konzumnej spoločnosti/
 - politická hospodárska moc/znižovanie kompetencií národných štátov/
 - preľudnenie
 - informačné, komunikačné technológie ich rozvoj sa urychľuje
- Potreba vdelávania a vedy pre ďalší vývoj.

Tieto problémy sa prenášajú aj do DOPRAVY a preto presadzujeme ZABEZPEČIť OPTIMÁLNY DRŽATEĽNÝ ROZVOJ DOPRAVY s dôrazom na MOBILITU.

V spojitosti s globalizáciou sa vysoké nároky kladú na rozvoj ľudských zdrojov, kultiváciu človeka. Vdelávanie!

ŠKOLA

Je bázou kde sa okrem iného zbierajú, uchovávajú a odovzdávajú a rozvíjajú znalosti.

ZNALOSTI: - zbierajú
- uchovávajú
- odovzdávajú
- rozvíjajú.

Nesmieme zabúdať na cieľe ktoré škola plní .:

VYCHOVÁVA a VZDELÁVA

V tejto informácii som položil dôraz na vzdelávanie, hoci výchova od vzdelávania sa nedá odtrhnúť.

Škola sa mení-opúšťa sa od memorovania znalosti a informácií. Presadzuje sa kreatívne a kritické samostatné myslenie. Učí filtrovať informácie, rozhodovať tak aby donášalo osôb, zohľadňuje prijaté ETICKÉ a SPOLOČENSKÉ normy. K tomu sú potrebné pre žiaka odborné a morálne vzory. Tieto procesy a javy majú priamy vzťah na ĽUDSKÝ POTENCIÁL- to má realizovať škola. Súvisí to aj s prestavbou či reformou. Tieto ciele v procese zmien sa realizujú cestou SOLY a UČITEĽA.

VZEDÁVANIE

Je celosvetová téma. Vzdelanosť a kultúra ovplyvňujú:

- politiku, /reakcia na politiku demokraciu, globálne otázky/
- právo,
- ekonomiku.

Význam vzdelania je mnohostranný.

V ekonomike je dôležitým faktorom zamestnanosť.

Vzdelanie zohráva dôležitú úlohu pri sociálnej integrácii človeka/vžitie so spoločnosťou.

Vzdelanie je aj významným kultúrnym činiteľom cez ňu sa lepšie presadzujú etické a právne otázky, zachovanie kultúrneho dedičstva a akult.

Presadzuje sa

CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE je to systém, mali by ho ovládať všetci-mladí./reforma učebných osnov a metodika vzdelávania. Základné predpoklady uplatnenia celoživ. vzdelávania v Európe je základnou požiadavkou súčasnej doby.

Kto viac vie má aj viac príležitostí na dôstojný život tj. materiálny a duchovný.

Na vzdelávaní a znalostiach vznikol výraz:

Spoločnosť založená na znalostiach nazývaná aj

VZDELANOSTNÁ či ZNALOSTNÁ SPOLOČNOSŤ jedna z možných definícií:

"znalostná spoločnosť je formálne združenie ľudí s podobnými záujmami, ktorí sa snažia o efektívne využívanie obrovského objemu znalostí v oblasti ich záujmu preto, aby ďalej túto oblasť rozvíjali a získané vedomosti pridávali k pôvodnému zásobníku".

Znalosti sa stávajú hlavným produktom ale aj surovinou.

V poradi záujmu je vzdelaná spoločnosť-postmoderná znalostná alebo vedomostná spoločnosť kľúčom k nej sú: škola, učitelia permanentne aktualizované flexibilné študijné plány, zvyšovanie počtu vysokoškolských a stredoškolských vzdelaných občanov veda a jej výsledky.

ZNALOSTNÁ SPOLOČNOSŤ je aktuálnou výzvou pre Slovensko

VÝSLEDKY VÝSKUMU OECD PISA

Program for International Student Assessment
/Program pre ocenenie medzinárodného študenta/
Komparatíva znalostí a zručností stredoškôľakov.

Gramotnosť	Definícia	Miesto SR/ČR zo 40 krajín	Čiastkové sávery /komentár/
<u>MATEMATICKÁ</u>	Miera znalostí v matematike Stupnica laž 6 6-najlepší výkon	21/13 národný priemer 3	Riziková skupina, žiaci ktorí pri riešení ne - vedia jednoducho usud- zovať, nevedia vypočítat najjednoduchšie príkla- dy. Žiaci pri memore- vaní dosahovali nadpri- emerných výsledkov, kde bolo treba rozmyšľať podpriemerných.
<u>PRÍRODOVEDNÁ</u>	Schopnosť pou- žívať vedecké poznatky a u- robiť z nich zá- very pre rozho- dovanie	20/9 priemer OECD	Naším žiakom robilo najväčšie problémy sfomulovať odpovede na otvorené otázky
<u>ČITATEĽSKÁ</u>	Definuje sa ako pochopenie, po- užitie a reflex- iu písaného tex- tu s cieľom vy- užiť ju na svoje ciele	31/24 priemer 1	Naši žiaci sú schpní riešiť len základné problémy, nie sú pripra- vení na tvorivé získa- vanie a využívanie in- formácií

KOMENTUJEME:

- výsledky z uvedeného výskumu sú štatisticky málo významné, sú vágne. Použiteľné sú pre hrubý odhad súčasného a budúceho stavu vývoja narastania poznatkov v rámci štruktúr vzdelávania.

- výskum porovnáva stav vedomostí našich žiakov k priemeru vedomostí zo 40 krajín OECD. Dosiahnuté výsledky sú relatívne.

- vedomosti žiakov a ich získavanie je proces s vysokým pohybom, radíme ho do kategórie sociálnych systémov. Definujeme ho ako veľký otvorený dynamický systém atributom je synergizmus/výkonnosť/ so všetkými prejavmi teórie synergie.

- nachádzame sa v štádiu veľkých zmien v oblasti hodnôt, hromadenia poznatkov, informácií a vzdelávania. Snažíme sa dopĺňovať výskum o nové metódy ako je napr. matematické modelovanie pre objektivizáciu poznania, procesu premenlivosti, ktorá je podmienená prostredím, overovaním hypotéz. Napr. teória pravdepodobnosti, štatistické metódy, fuzzy množiny, teórie chaosu, komplexity, fraktálnej geometrie a pod. Postupne opúšťame oblasť linearizácie/superpozície/ v technických a sociálnych vedách. Tento postup nám umožňuje hromadne aplikovať potenciál počítačov.

Projekt MINERVA

Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010.

Stratégia vypracovaná na základe Projektu MINERVA

Cesty riešenia pre regionálne školstvo:

- uskutočniť obsahovú a procesnú premenu tradičnej školy na modernú/zmena obsahu vyučovania/
- posilniť a zlepšiť vzdelávanie cudzích jazykov, informačných technológiach a základných podnikateľských vedomostiach a zručnostiach,
- zvyšovať kvalitu učiteľov,/zatraktívniť učiteľské povolanie,zvýšiť podmienky pre výchovu,rozvoj ich vedomostí a ich zručností,
- postupne predlžovať priemernú dĺžku vzdelania /maturitou dokončiť vzdelanie/,
- rozširovať nástroje na rozvoj talentu detí a mládeže,
- podporovať programy integrácie detí do štandardného prostredia,
- podporovať stratégie orientované na výkon/úprava programov pre talentované deti,v športe a umení,/PISA/
- školská reforma s cieľom zlepšiť vzdelávacie programy,vyučovacej techniky a materiálne vybavenie škôl.

ROZPORY

- medzi požiadavkami a financiami,hľadať cesty i s úvahou spolufinancovania.
- reformy v školstve uskutočniť paralelne na základných, stredných a vysokých školách v rozumnom čase.
- nevystačíme s vedomosťami získanými v 18 až 22 rokmi života,musí sa uvažovať o systéme celoživotného vzdelávania.Základný predpoklad uplatnenia sa v Európe:
 - “ ovládanie materinského jazyka,
 - “ ovládanie cudzích jazykov 1+ 2
 - “ výučba matematiky,prírodné vedy a technológie,
 - “ digitálna spôsobilosť/ovládanie komunikačných technológií,telematiky,produktiky/inžinierske služby a technické prostriedky, informatika/
 - “ naučiť sa učiť,rozvíjať schopnosť myslieť
 - “ rozvíjať občianskú spôsobilosť,vedieť žiť v pestrejšej meniacej sa spoločnosti,poznať zákony
 - “ poznať podnikateľskú iniciatívu,rozumieť tomu ako funguje podnikanie
 - “ kultúrna spôsobilosť,schopnosť vnímať kultúru a kultúrne sa prejavovať.

Profesijné vzdelávanie pre potreby LOGISTIKY (informácie, názory, myšlienky)

Úvod do problematiky

Prebiehajúci rozvoj hospodárstva, ekonomiky a dopravy prináša určité problémy vo výrobe, distribúcii tovaru a vecí, vyplývajúce z nepripravenosti alebo z nedostatočnej pripravenosti pracovných síl na rôznych kvalifikačných stupňoch.

Proces zmien vyžaduje aj zmeny profesií. Ich dosiahnutie je podmienené kvalitným vzdelávacím systémom pre prípravu ľudských zdrojov v priemysle a doprave.

Výrazný pohyb medzi výrobou, spotrebou spôsobuje tlak na podniky, dopravné podniky na priemysel riešiť vzniknuté problémy cestou vzdelávania a zveľaďovania ľudských zdrojov. Hospodárstvo, ekonomika, doprava smerujú k **poznatkovému** hospodárstvu, ekonomike či doprave. Rastie význam **logistiky**, dopravnej **logistiky** s narastajúcou globalizáciou spoločnosti.

Internacionalizácia a globalizácia svetového hospodárstva ovplyvňuje aj dopravu na svete, a začlenením sa Slovenskej republiky do Európskej únie, NATO, OECD a iných európskych a svetových štruktúr aj dopravu na Slovensku. Rastú potreby na kvalitnú dopravu vo vnútroštátnom a zahraničnom zmysle. Zmeny spôsobené prechodom od centrálne riadeného hospodárstva na trhové, priniesli mnohé zmeny v riadení dopravných podnikov, ich správaní sa na trhu práce.

V etape premien, ktoré vyvolali smerovanie k poznatkovému hospodárstvu vyžadujú okrem iného aj kvalitný rozvoj ľudských zdrojov; vyžaduje sa kvalitné, zmysluplné **celoživotné vzdelávanie**. Ak riešime problematiku dopravy, potom i **celoživotné vzdelávanie** v doprave.

V tomto texte pre ujasnenie pojmov a definícií **vedomostnú spoločnosť** širšie a voľnejšie definujeme ako veľký, dynamický, otvorený systém, ktorý je založený na informáciach, poznatkoch a vedomostiach, ktoré integrujú a fúzujú v hospodárskej sfére v záujme jedinca, občianskych skupín, národa, štátu, európskych a svetových zoskupení pre zabezpečenie potrieb a životnej úrovne obyvateľstva v duchovnom a materiálnom význame. Systém integruje humanizačné, demokratické a občianske princípy a zásady budúcej spoločnosti, slobodu ľudí ako komplexný a holistický systém.

Znalostný systém je založený na pilieroch, ktoré celostne spôsobujú synergický efekt vo svojom výkone. Pre vzdelávaciu stratégiu najdôležitejšie piliere sú:

- ♣ vedomostná, kultúrna, morálna, etická a mentálna spôsobilosť jedinca a národa,
- ♣ fyzická vyspelosť vyrovnaná s mentálnou dispozíciou (najmä v oblasti pracovných zručností),
- ♣ kvalita vzdelávania a výchovy (edukácie) na základe **celoživotného vzdelávania**,
- ♣ úroveň, kvalita vedy a výskumu, vyrovnaný bádateľský a aplikovaný výskum,
- ♣ prítomnosť nových technológií, vysokých technológií pre aplikáciu a využitie v príslušnom odbore,
- ♣ dôležitá je činnosť budovania moderného vedomostného manažmentu a marketingu, znalostnej ekonomiky, dopravy a na ich základe aj **celoživotné vzdelávanie**.

Základná predstava fungovania znalostnej ekonomiky či dopravy nebola doposiaľ prediskutovaná, legislatívne neošetrovaná. V niektorých laických i odborných kruhoch je málo známa. Poznatky o nej sú asi na takej úrovni ako bola známa **logistika** v procese prechodu tranzitnej ekonomiky na trhovú. Politici ju citujú ako heslo, ako anonymné odpovede na ťažkosti, ktoré vznikli v ekonomike, jednoducho verbálne prekonávajú ťažkosti. Vznikajú nedorozumenia vyplývajúce z rozdielnej teoretickej a metodologickej úrovne myslenia politikov i ekonómov. Základnou požiadavkou je profesionálna úroveň využívania výpočtovej techniky, informatiky a telematiky pre nutné simulačné experimenty a procesné činnosti. Komunikácia je základným predpokladom rozvoja informačnej spoločnosti, v ktorej sa začína realizovať znalostné hospodárstvo, ekonomika či doprava. Tieto predstavy je ťažšie realizovať v ekonomických vedách ako v prírodných vedách. Ekonómia, doprava musí vytvárať verbálne konštrukcie a transformovať ich na matematické formalizmy, na štruktúru umelého - virtuálneho stavu ekonomických a dopravných systémov. Budeme vytvárať simulačné modely pre dopravné systémy, ktoré budú vybavené rôznymi funkčnými systémami s elementmi, bunkami, pletivami, a organizmami umelých, elektronických „tvorov“. Všetky tieto stavy, procesy, systémy prevedieme do digitálneho jazyka počítača. Pritom musíme vyriešiť (skonštruovať) také systémy, riešiť princípy, ako je princíp zachovania života, princíp preťaženia a pod. Jedná sa o sofistikovaný a kognitívny proces.

Veda o neurónových sieťach a širšia teória umelej inteligencie ponúkajú možnosti vytvoriť **umelé – elektronické** subjekty, ktoré by sa naučili samostatne učiť a adaptovať sa na meniace podmienky, napr. vytvoriť simulačný dopravný podnik, riadiť niektoré logistické funkcie a pod. a tak zjednodušiť reálne riadenie, hlavne cestou procesného manažmentu, vytvoriť umelú ekonomiku, dopravu. Vytvoriť počítačové subjekty, ktoré môžu zastávať v doprave, rôzne funkcie napr. investora, spotrebiteľa, kupujúceho, predávajúceho na trhu, prepravcu a pod. Budú fungovať v interpolárnej neurčitosti, neistote a nelineárnosti. Môže sa vytvoriť virtuálna – umelá entita - virtuálne hospodárstvo, ekonomika, doprava, virtuálny procesný manažment. Implementácia virtuálnych entít predpokladá zmeny vo vedomostnom, psychickom prístupe pracovníkov na každom stupni riadenia pre profesionálny a kvalifikačný rast pracovníkov v priemysle a doprave. Splnenie týchto požiadaviek môže byť zabezpečené zavedením nového systému výchovy a vzdelávania v doprave zabezpečením **celoživotného vzdelávania**. Pôjde o profesionalitu a kvalifikáciu pracovníkov v doprave.

Celoživotné vzdelávanie v doprave

Základný cieľ Dopravnej politiky SR (asi do roku 2013), podľa vypracovanej štúdie Ministerstva hospodárstva SR z roku 2004 je:

„Zabezpečiť optimálny udržateľný rozvoj dopravy - mobility s dôrazom na požiadavky väčšej mobility z pohľadu hospodárskeho(ekonomického), ekologického(environmentálneho) a spoločensko-sociálneho“.

Do prvej (štartujúcej) znalostnej ekonomiky je potrebné hlavný cieľ doplniť, inovovať a prepracovať na s platnosťou na dlhšie obdobie (asi 30 –50) rokov.

Nachádzame sa v období, keď v doprave dominujúce miesto zaberá **logistika**, ktorá vo veľkej miere zabezpečuje udržateľný rozvoj dopravy – mobility.

Stratégiu výchovy a vzdelávania v doprave určujeme a odvodzujeme od základných dokumentov exekutívy SR, Národnej rady SR a rozhodnutí a smerníc Európskeho parlamentu a rady. K vládnym dokumentom patria: Programové vyhlásenie vlády SR, prijaté zákony, ústava SR a smernice, Dopravná politika SR, založená na národnej a európskej dopravnej doktríne a Akčného programu celoživotného vzdelávania v doprave SR(*nutné vypracovať*). *Navrhnuť podľa Rozhodnutia Európskeho parlamentu a rady č. 1720/2006/ES z 15. novembra 2006.*

Slovenská dopravná spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied v Žiline vypracovala v roku 1995 projekt č. SR-007-01-03-01 HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT(Rozvoj ľudských zdrojov) pre potreby Ministerstva DPT SR, v ktorom sa riešili tieto problémy:

- princípy, ciele a inovácie systematického vzdelávania,
- vykonala sa analýza foriem a obsahu vzdelávania v doprave,
- navrhla sa stručná stratégia dopravného vzdelávania.

Výsledky práce sú využiteľné pri konštrukcii Akčného programu celoživotného vzdelávania v doprave.

Pri rôznych diskusiách o odbornom zameraní jednotlivých foriem vzdelávania v doprave sa prijalo takéto členenie:

- dopravná technika,
- dopravná technológia,
- ekonomika, v rámci ktorej bola uvedená aj logistika,
- manažment dopravy.

Toto delenie treba doplniť na základe nových poznatkov a potrieb hospodárstva.

V projekte sa konštatovalo, že stratégia vzdelávania v doprave je súčasťou stratégie rozvoja ľudských zdrojov pre sektor dopravy(pošty). Určili sa zásady prípravy a vzdelávania odborníkov pre jednotlivé druhy dopravných škôl. Navrhlo sa toto členenie:

1. Učňovské a stredné odborné školy
2. Pomaturitné a bakalárske vzdelávanie(pomaturitné, rekvalifikačné, profesijné)
3. Pregraduálne-vysokoškolské, univerzitné vzdelávanie
4. Postgraduálne, doktorandské štúdium.

V súčasnosti toto rozdelenie, členenie nie je aktuálne, a preto sme navrhli **nové členenie** zodpovedajúce Rozhodnutiu EP a ER č. 1720/2006/ES.

Pri vypracovaní **nového projektu** musíme brať do úvahy aj osvedčené princípy, zásady vo výchove a vzdelávaní, ktoré boli vytvorené na základe portfólia 20. storočia vedecko-technického a technologického pokroku, ktoré sú schopné implementovať v jednotlivých systémoch a procesoch princípy a zásady informačnej či znalostnej spoločnosti.

Návrh obsahového zamerania projektu *Celoživotné vzdelávanie v doprave*

- 1. Analýza bývalých a dodnes platných kompetencií dopravného vzdelávania**
- 2. Analýza Akčného programu celoživotného vzdelávania č. 1720/2006/ES s relevantnými výstupmi pre inovačný proces, reengineering a implementáciu**
- 3. Vypracovanie Akčného programu celoživotného vzdelávania v doprave SR**
- 4. Vypracovanie slovníka základných pojmov a definícií, o ktoré sa opiera proces výchovy a vzdelávania, doprava, dopravná veda a logistika. Slovník pre tvorbu programov a projektov.**

Pri tvorbe projektu celoživotného vzdelávania v doprave SR sa budeme riadiť rozhodnutím EP a ER č. 1720/2006/ES z 15.11.2006, v plnom znení aplikujeme článok 2 bod 29:

“Celoživotné vzdelávanie je všetko všeobecné vzdelávanie a príprava, neformálne a informálne vzdelávanie, ktoré človek absolvuje počas života, a ktorého výsledkom je zlepšenie vedomostí, zručností a schopností z osobného, občianskeho, spoločenského a/alebo profesionálneho hľadiska. Patrí sem poskytovanie služieb profesionálnej orientácie a poradenstva“.

Návrh štruktúry celoživotného vzdelávania v doprave SR

I. Predškolská príprava

Vykonávateľmi sú pracovníci v predškolských súkromných, cirkevných a štátnych zariadeniach, pracovníci jednotlivých druhov dopráv (dopravní policajti).

Cieľom výchovy a vzdelávania je vysvetliť základné pravidlá premávky a vštepiť dieťaťu návyk správania sa v dopravných prostriedkoch, prechod cez dopravnú cestu, poznať základné signály a reakcie na zvukové a svetelné signály. Správanie sa v aute, pripútanie sa.

II. Učňovské a stredné odborné školy

Základné odborné vzdelanie v doprave a logistike.

- a) **3 – ročné** s licenciou získať pre konkrétnu profesiu, remeselník, živnostník, vodič nízkozdvižného zariadenia iných zariadení podľa požiadaviek logistických funkcií a systémov ako odborná, záručná sila. Kvalifikačný stupeň – **pracovník v logistike**. Profesie zvlášť pripravovať pre priemysel, najmä automobilový a priemysel cestovného ruchu.
- b) **2 – ročné** pre prípravu kvalifikovanej pracovnej sily, zamerané na určitú časť profesie (posunovač, manuálny pracovník v sklade v distribúcii), ako pomocná sila, záručná sila najmä pre pracovníkov s obmedzenou pracovnou schopnosťou získavať vyšší stupeň, pomocou kurzov získať potrebnú licenciu. Je nutné vypracovať pre tento stupeň i sociálno – pracovný program spoločne so štátnou správou a samosprávou/ napr. pri riešení situácie bezdomovcov, ich prvý krok, mládeže z iných zariadení. Kvalifikačný stupeň – **pracovník v logistike**.
- c) **4 – ročná** stredná odborná škola ukončená maturitou pre kvalifikačný stupeň – **logistik** (obchodník, zasielateľ, technik dopravy, dispečer, prevádzkový logistik a pod.).
- d) **Pomaturitné vzdelávanie**, kurzy, rekvalifikačné kurzy, podnikové vzdelávanie, príprava úzkych špecializácií, nadstavba pre absolventov, ktorí získali maturitu z iných stredných škôl, doplnenie vedomostí, nových poznatkov, informácií pre žiadané špecializované profesie (napr. servis inteligentných systémov, obsluha vysokých technologických zariadení, výrobných liniek a pod.) Kvalifikačný stupeň – **logistik**.

Dĺžka štúdia v kurze môže trvať týždne, mesiace, do jedného roka, podľa rozhodnutia podniku. Kurzy môžu byť spoplatnené, treba vytvoriť systém. Príslušné certifikácie pri získavaní profesie potvrdzuje k tomu stanovená komisia riadená inštitútom, ktorý výchovu a vzdelávanie zabezpečuje na báze celoštátnych predpisov, zákonov a vyhlášok. K tejto problematike musí byť vypracovaný zvláštny predpis a vymenovaná komisia.

III. Bakalárske a vysokoškolské štúdium univerzitného alebo iného zamerania (Vysoká škola technického zamerania).

Vzdelávanie sa riadi celoštátnymi predpismi, vysokoškolským zákonom a predpismi Ministerstva školstva SR. Pre vysokoškolské vzdelávanie v doprave navrhujeme – bakalárske štúdium s dĺžkou štúdia **3 roky**, zamerané na **logistiku**. Realizácia je závislá od rozhodnutia rektora, dekana príslušnej fakulty a akademického senátu. Kvalifikačný stupeň pre **4 – ročné štúdium – Magister (Mgr.)** a pre **5 – ročné štúdium Inžinier (Ing.)**

IV. Doktorandské štúdium

Vzdelávanie sa uskutočňuje na fakultách vysokoškolského štúdia, riadi sa podľa vysokoškolského zákona. Kvalifikačný stupeň – **Doktorand(PhD.)**

Zriaďovateľom škôl dopravného a logistického školstva môže byť štátna, súkromná, cirkevná škola a odborné inštitúcie, ktoré získajú príslušné povolenia a certifikáty.

V ďalšom texte bude rozpracovaný II. stupeň vzdelávania v doprave, z ktorého môžu vychádzať ďalšie stupne.

Formy ukončeného vzdelávania sa majú preferovať pre jednotlivé funkcie logistiky na základe empirického šetrenia takto:

A. Logistik, vedúci logistik si žiadajú tieto logistické funkcie:

predaj logistických služieb, správa a dispozícia materiálu(tovaru, distribúcia), zasielateľstvo a logistický controlling. Je to podniková úroveň. Uplatní sa v celom rozsahu II.c, čiastočne II.d.

B. Obchodník/zasielateľ ako prevádzkový ekonóm – logistik, technik dopravy:

uplatní sa v celom rozsahu II.

C. Technik dopravy, priemyslový obchodník, najmä na úseku výrobné plánovanie a riadenie, čiastočne sklady/ skladovanie:

Uplatní sa stupeň II. a, b.

D. Inžinierska orientácia pre logistické systémy:

Poradenstvo – koncepcie, software a hardware. Uplatní sa len stupeň II. c, d.

Požadovaný profil logistického vzdelávania je žiaduce vypracovať pre tieto logistické funkcie(pracovník v logistike):

Sklad/skladovanie II. a, b, c

Distribúcia/preprava II. a, b

Logistické systémy II. b.

K tomu priradíme názov učebného, študijného odboru:

Pre stupeň	II. a, II. b	- pracovník v logistike
	II. c, II. d	- logistik - technického zamerania
		- ekonomického zamerania
		- organizačného zamerania.

